

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Tractatus De Libertatibvs Ecclesiae Gallicanae

Charlas, Antoine

Leodii, 1684

Cap. V. De autoritate Principibus attributa circa alios jurisdictionis
articulos.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38227

CAPUT V.

*De autoritate Principibus attributa circa alios
jurisdictionis articulos.*

1. **G**Ravius & apertiùs jura Ecclesiæ violant, quæ Marca cap. 3. ejusdem libri 4. Principibus tribuit, quare invidiam, in quam se incursum agnovit, avertere his verbis num. 1. fatigit, *Quamvis pleraque à nostris moribus sint aliena, atque adeò in usum deduci non possint, quin aperte Sacerdotii, & Imperii concordia violetur. Quæ verba nos ab onere illa examinandi liberarent, nisi periculum esset, ne, mutatis Gallorum moribus, justè usurpari posse crederentur.*

2. Primò ergò Imperatores Romanos à Sacerdotibus interpellatos dicit, Judices dare potuisse, sed Clericos, qui de negotiis Ecclesiasticis sententiam ferrent. Id si ità intelligeret, ut licuerit Imperatoribus consensum, imò, & operam dare, ut congregaretur Concilium, cujus erat de illis judicare, non facile redarguendus esset, & menti ejus faverent testimonium Concilii Milevitani II. quod refert, & exemplum, quod hic repetit, Imperatoris Marciani, qui Bassiani à Sede Ephesina depulsi, & Eusebii Dorylæi Episcopi causas remisit ad Concilium Chalcedonense. Sed quod ait num. 3. *Non solum autem eis Episcopis judicium delegabant, qui ordinario jure intra Provinciam suam judicium ferre possent; sed etiam extra Territorium jurisdictionem aliquando prorogabant.* Hoc, inquam, aliquando de facto, nunquam sine injuria contigit.

3. In eo enim exemplo, quod attulerat num. 1. Cæciliani scilicet à Donatistis injustè damnati, Constantinus dum Donatistas graviter objurgavit, ut fatetur Autor, quod se criminis Ecclesiastici Judicem esse postularent, satis testatus est se Judicibus extraordinariis causam delegare non potuisse, quamvis importunitati Donatistarum cesserit. Non enim jurisdictionem delegatam confert, nisi qui ordinariam formaliter aut eminenter possidet. Præterea, cum summus Pontifex causarum hujusmodi legitimus esset Judex, ordi-
nem

nem Canonicum sequebatur Constantinus, partes ad eum mittens. Episcopos autem, quos Melchiadi adjunxit, cum ex ejus essent Patriarchatu, Judices esse cum illo nihil verabat. Nec tamen soli tres illi, quos miserat Constantinus, judicio interfuerunt cum Melchiade, ut patet ex illis S. Augustini verbis epist. 166. *Quod & factum est in urbe Roma Prasidente Melchiade Episcopo illius Ecclesie cum multis collegis suis. Et clarius ex S. Optato Milevitano, qui lib. 1. contra Parmenianum quindecim Italos Episcopos, quorum nomina & Ecclesias recenset, cum supradictis convenisse testatur, ut ex novemdecim constat fuerit Concilium.*

4. Cæterum S. Augustinus epistolâ 162. non adstruit jurisdictionem Melchiadis à delegatione Imperatoris, quasi Pontifex ab eo potestatem aliquam mutuatus fuerit (ea enim erat causæ conditio, ut absque Romano Pontifice ritè definiri non posset, quemadmodum constet ipse Marca) sed Donatistis os obstruit, ne Judicem incompetentem fuisse conquerantur; tum quia legitimus erat; tum quia fuerat à Constantino, à quo ipsi Judices postularunt, nominatus. *An forte, inquit S. Augustinus, non debuit Romana Ecclesia Melchiades Episcopus cum Collegis transmarinis Episcopis illud sibi usurpare judicium, quod ab Afris 70. ubi Primas Tingitanus presedit, fuerat tentatum. Quid quod nec ipse usurpavit: rogatus quippe Imperator Judices misit Episcopos, qui cum eo sederent, & de tota illa causa quod justum videretur, statuerent. Hoc probamus & Donatistarum precibus, & verbis ipsius Imperatoris. Undè convincuntur Donatistæ Melchiadem recusari ab ipsis non posse, utpotè à Constantino, à quo ipsi Judices petierant, assignatum.*

5. Sed quâ ratione probat Marca istam facultatem Imperatorum, Judices aliundè jurisdictionem non habentes, committendi? Autoritate S. Cyrilli Patriarchæ Alexandrini, & Memnonis Episcopi Ephesiorum, conquerentium in libello, quem Concilio Ephesino porrexerunt, in cujus actis habetur parte secundâ act. 4. se à Joanne Antiocheno depositos, licet ille *nec per leges Ecclesiasticas, nec per Imperiale Decretum potestatem haberet; ex quibus ultimis verbis infert Marca per Imperiale Decretum posse constitui Episcoporum Judices, qui aliundè jurisdictione in illos careant, ut Patriarcha Antiochenus in Patriarcham Alexandrinum, & in Episcopum Ephesinum nul-*

708 TRACTATUS DE LIBERTATIBVS,
lam habet. Infirmum sanè argumentum. Nam eo tempore
concurrerant Imperatores cum autoritate Ecclesiastica ad con-
vocationem Conciliorum, in quibus tractabatur depositio
Episcoporum. Ad illum igitur usum, qui tunc frequentissimus
erat propter rationes alibi notatas, non ad jus quoddam ima-
ginarium, aut certè sacrilegum, deponendorum autoritate
sæculari Episcoporum, referenda sunt hæc verba Cyrilli, &
Memnonis. Etenim libellus sic incipit; *Pium* (Imperatorum
nostrorum) *Edictum, & nos & vestram Sanctitatem in hanc Ephesorum*
Metropolim, eâ de causa convenire iussit, ut & rectum Apostolica Fidei de-
cretum communi sententiâ confirmetur, &c. Huic Ephesini Concilii
convocationi opponunt, quæ de conventiculo Joannis An-
tiocheni dicunt; *Nec per leges Ecclesiasticas, nec per Imperiale Decre-*
tum potestatem habuit, quâ sultus, vel quempiam ex nobis iudicare, vel omnino
simile quidpiam attentare posset. Evidentiùs demonstraturi erant duo
illi Episcopi depositi sententiæ adversus se latæ injustitiam,
etiam Imperiale Decretum excludendo: non quod posset tale
Decretum jurisdictionem non habenti conferre, sed quia co-
lorem aliquem, aut excusationem apud homines prætexisset
Antiochenus Patriarcha, si ad Episcopos sibi non subditos ju-
dicandos Imperiali Decreto coactus fuisset: ut ergò & præ-
textum necessitatis obediendi Principi, & legitimam excusa-
tionem concurrentis Imperatoriæ autoritatis cum Ecclesiasti-
câ ad convocandum Concilium, in quo depositi fuerant, at-
que adedò & fundamentum, & colorem justitiæ omnis de-
fuisse ostenderent, etiam Imperialis Decreti defectum commemo-
rarunt.

6. Non est prætermittendum quod ait Marca, Imperato-
res judicia à Patriarcha, vel Metropolitano, si qua esset con-
tra eos suspicio, ad aliam Provinciam olim transtulisse. Nescio enim, an non hinc fortassis aliqua Galliæ Parlamenta pa-
trocinium accerserent illi abufui, quo aliquando, interverso
Tribunalium Ecclesiasticorum ordine, partes ad Judices non
suos mittunt, etiam ubi de censuris agitur. Marcæ arrident
mirum in modum gesta Theodosii Junioris, quia cùm ad con-
cedenda, quæ rogabatur, puerili facilitate promptus esset, plu-
rima patravit legitimam suam superantia potestatem. Refert
igitur Marca exemplum Theodosii Junioris, qui iudicium
Ibæ

Ibæ Edeffenorum Metropolitanæ, nec non Joannis, & Danielis Episcoporum Provinciæ Osroënæ de hæresi accusatorum, à Domno Patriarcha Antiocheno, apud quem jam fuerat lis contestata, ad Photium Episcopum Tyri, & Eufathium Beryti Provinciæ Phœnicæ, cum Uranio Himeriorum Episcopo avocavit, quod patet ex ejus rescripto inter acta Concilii Chalcedonenfis act. 10. Sed usurpatum fuisse judicium illud ex ipsa rei naturâ fit evidens.

7. Sanè si hæc potestas penes Principes esset, Canonum non solum tuendorum, sed etiam evertendorum facultatem haberent; cum à Conciliis etiam generalibus statutum sit, ut causarum Ecclesiasticarum judicia in propriis Provinciis exercentur. Is enim est, nominatim Canonis Nicæni sensus, ad quem respexerunt S. Joannes Chrysofostomus, & Theophilus Alexandrinus, cum Arcadius Theodosii Junioris Pater Theophilum à S. Joanne Chrysofostomo, & mox S. Joannem Chrysofostomum à Theophilo judicari præcepisset. Nam Imperatoris delegationem hujusmodi uterque tanquam Canonibus contrariam improbavit, quippe cum neuter alteri esset subditus: eam tamen Theophilus, qui, quo minus adversum se usurparetur, institerat, adversus S. Chrysofostomum acceptavit, aliâ in eum mensurâ utens, quàm quæ adversus Theophilum ipsum à S. Joanne Chrysofostomo adhibita fuerat. Constat hoc epistolâ ejusdem sancti ad sanctum Innocentium primum. *Cum Theophilus, inquit, causam dicere nollet, meque urgerent Accusatores ejus, vocavit nos Imperator piensissimus, & iussit, ut iremus ad locum in quo ille agebat, & illic ea, quæ contra illum dicebantur, audiremus. Nos autem scientes leges Patrum, viroque honorem deferentes, habentes etiam super hac re ejus litteras, oportere in quibusque Provinciis sua negotia tractari, neque extra limites illarum trahi, vehementer detrectavimus, ne causam suscipere judicandam. Deinde congruum non est, ut qui in Ægypto sunt, judicent eos, qui in Thracia. Et infra; Domini mei maxime venerandi, & pii, studium vestrum, & magnam diligentiam adhibete, quo retrudatur hæc, quæ in Ecclesias irrupit, iniquitas. Quippe si mos hic invaluerit, & fas fuerit cuivis in alienam parochiam irrumperere, idque ex tantis intervallis, & ejicere quos voluerit, & propria autoritate quavis pro libertate sua facere, scitote quod brevi transibunt omnia, & totus Orbis premetur bello non indicto, omnibus ejectionis, & omnibus ejicientibus.*

8. Sed & ipsi Accusatores Ibæ profiteri non audent se Judices extraordinarios spontè postulasse, cùm potius agnoscant post Patriarcham Antiochenum adendum fuisse Concilium tam Orientale, quàm Occidentale. Sic enim habet Libellus Samuelis, & aliorum Presbyterorum Edesæ ad Photium, & ad reliquos Episcopos, contra Ibam. *Consequenter & secundum Canones adentes Concilium tam Orientale, quàm Occidentale, oportuit nos, & piissimum atque Christianissimum Principem nostrum pro his deprecari. Ex hoc ergò, & sanctissimo nostro Archiepiscopo Flaviano pariter decernente, & cum piissimo nostro Principe disponente, à vestra sanctitate nostrum exerceri negotium, advenimus parati nobis adesse. Inter acta Concilii Chalcedon. act. 10. Recurrerant igitur ad Imperatorem, ut eorum causa ejus favore à Concilio Orientali, & Occidentali audiretur.*

9. Dominus injuriam suæ jurisdictioni ab his Clericis illatam graviter conquestus est in suo Concilio Antiocheno, cùm ad causæ judicium sese accingens eorum quosdam ad Imperatorem recurrisse audivit. *Manifesti sunt, inquit, desertores, & excommunicationem, & Apostolicum hunc thronum contemntes, & se ipsos submittentem majori damnationis supplicio. Inter acta Concilii Chalcedonensis act. 10. Non ergo sine Canonum violatione, sine legitimorum Judicum injuria, & sine sæcularis potestatis abusu, translata sunt ab una Provincia in aliam per Imperatores, Ecclesiasticorum negotiorum judicia.*

10. Iniquius est, quod in reliquâ hujus cap. 3. parte probat, & jus vocat Marca; scilicet Principes ordinem à Conciliis etiam Oecumenicis servandum præscripsisse, eam observationem per Comites ad id missos curasse; imò, si quid præter eum ordinem attentatum fuisset à Concilio Oecumenico, in irritum misisse; quis tanquam Judex; quis tanquam reus ibi habendus esset, statuisse; nec non cujus Concilii Decretorum habenda esset ratio, ut ab eo non posset appellatio interponi; cujus autem sententia non eam vim habere deberet. Nescio an salvâ fide tanta Principibus sæcularibus in Concilia tribui possit autoritas. Sed quæ sunt illius juris fundamenta? Exemplum Theodosii Junioris ea, quæ à Concilio Ephesino gesta fuerant contra Joannem Patriarcham Antiochenum, aliosque Episcopos Orientales, rescindens,

dentis. *Eo etiam, inquit Marca, quod à forma litteris suis præscripta temere discessum fuisset. Liberum enim sibi Principes existimabant, ut rerum gerendarum ordinem etiam Conciliis Oecumenicis præscriberent. Magis videntur expressa verba numeri 3. capitis 22. libri 6. At non fortuito aut per occasionem Synodus deliberat de materia à Rege proposita; sed quia inter jura Regia & hoc etiam eximium est, ut Conciliorum cognitionem Principes intra certos limites coerceant, servato quoque ordine præscripto. Modus hic agendi deprehenditur in litteris Imperatoris Theodosii pro convocazione Concilii Ephesini primi, atque item secundi. Sed Theodosii fuit illa temeritas: & indignum est, ut proponatur in exemplum, factum, quod tum ab omnibus aliis scriptoribus Catholicis dedecori Theodosio vertitur, tum ab ipsomet Imperatore improbatum est, ut patet ex actis Concilii Ephesini parte 3. cap. 14.*

11. *At, inquit, improbatum est, quia injustum in se, non quia ab illegitima potestate. Nec enim Synodus expoſtularit cum Theodosio de usurpata jurisdictione, sed de obreptione ob falsam Candidiani Comitis relationem. Quasi verò liberum sit omnia injustitiæ capita Principibus à perverſis Ministris seductis objicere; & non cogat potius illorum potentia, quæ minus placent, idest quæ potestatis limitum admonent, silentio involvere: quæ autem minùs ægrè ferunt delicatæ illorum aures, scilicet alienum mendacium, ac rei veritatem exponere, dummodò hoc satis sit, ut damnum illatum reparetur.*

12. *Nec minùs improbum fuit aliud factum Theodosii, cum in Conciliabulo secundo Ephesino eum cognitioni Synodi ordinem præscripsit, ut Flavianus Episcopus Constantinopolitanus inter reos haberetur, eo quod sententiam adversus Eutichem dedisset; licet sæcùs actum fuisset antea erga Episcopos Orientales, qui Antiochiæ in S. Athanasium sententiam dixerant. Discrimen, inquit, Marca in fine hujus cap. 3. ex eo proficiſcitur, quod Concilii Antiocheni ratio habita fuit perinde ac si appellari ab ejus judicio non posset, sed tantum retractationis cognitio inſtitui, ut fieri solebat adversus sententias Præſectorum Prætorio. At Synodus Flaviani non eo jure potita est, sed eo loco habita, ac si ab ea provocari posset. Quod non alia ratione nitebatur, quam mero Theodosii arbitrio, qui ordini hujus cognitionis, quas voluit leges præscripsit, eſſi à cæterorum judiciorum ordine alienas. Hujus doctrinæ, ac similibus Autores,*

Ec-

M. C.
De Libertatibus
Ecclesie Gallicane
GIII
231

712 TRACTATUS DE LIBERTATIBVS,
Ecclesia Gallicana suarum libertatum vindices tantopere lau-
dat, tantique facit. His adminiculis suffulciuntur celebres
illæ libertates. Illi sunt Canones, illa Patrum traditio, qui-
bus nituntur, nempe exempla violatorum ab Imperatoribus
sanctiorum Ecclesiæ jurium.

C A P U T VI.

*An possint Principes Synodaliū sententiarum effectum
suspendere, atque à Judicibus Ecclesiasticis appella-
tiones in causis etiam Ecclesiasticis recipere.*

Rursus exemplum Theodosii junioris adhibet Mar-
ca lib. 4. cap. 4. num. 1. ut probet Principes posse senten-
tiæ in judicio Ecclesiastico latæ executionem suspendere, no-
vâ Synodo ad causam iterum tractandam indictâ; quia nimi-
rum, licet Cælestinus summus Pontifex cum Concilio Ro-
mano, & cum secutus Cyrillus cum Concilio Alexandrino,
Nestorium à communionem Ecclesiæ Catholicæ segregasset,
nisi intra decem dies, ab admonitionis tempore numerandos,
nefandam suam hæresim anathematizaret, Theodosius Syno-
dum generalem Ephesi celebrandam indicens, Romanæ &
Alexandrinæ sententiam interim effectum sortiri vetuit, quod
ex eo colligit, quod Nestorius tanquam Episcopus ad Syno-
dum vocatus, & in Synodo nominatus fuit. Sed, quam ha-
buit vim suspensio sententiæ à Conciliis Romano & Antio-
cheno contra Nestorium prolata, ea non Imperatoris Edicto,
sed summi Pontificis indulgentiæ adscribenda est. Consultus
enim Cælestinus Romanus Pontifex à S. Cyrillo paulò ante
Concilium Ephesinum, utrum Nestorius tanquam Episcopus
habendus esset, quippè cum effluxisset tempus induciarum ei
ad anathematizandum errorem concessarum, respondit super-
sedendum exequendo judicio. Quæstio S. Cyrilli concepta
his verbis erat; *Utrum sancta Synodus recipere debeat hominem à se præ-
dicata damnantem, an, quia induciarum tempus emensum est, sententia du-
dum lata perduvet.* Respondit summus Pontifex; *Super hac utique con-
sultatione communi, communem Dominum consulamus. Nonne nobis respondet
illud*